

Pouze Písmo

Texty na tento týden

1K 4,1-6; Tt 1,9; 2Tm 1,13; Mk 12,10.26; L 24,27.44.45; Iz 8,20

Základní verš

„Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce.“ (Žd 4,12)

Protestantské vyznání „pouze Písmo“ (latinsky *sola scriptura*) povýšilo Bibli na jedinou normu a rozhodující zdroj učení. Na rozdíl od teologie římskokatolické církve, která klade stejný důraz na Písmo a křesťanskou tradici, protestantismus zdůrazňuje slovo „pouze“. To znamená, že Písmo samotné je konečnou autoritou v otázkách věrouky a vyznání.

Právě Písmo dalo rozhodující sílu a autoritu protestantské reformaci a její vzpouře vůči Římu a chybám, které byly staletí součástí učení římské církve. Zatímco na jedné straně stály alegorické výklady Písma, které umožňovaly téměř jakékoliv pochopení textu, protestantská reformace zdůrazňovala důležitost gramatického a historického výkladu Bible, který se velmi vážně zabývá gramatickým a doslovným významem biblického textu.

Tento týden se budeme podrobněji věnovat výrazu *sola scriptura*. Naučíme se, že v sobě zahrnuje základní principy biblického výkladu, které jsou nezbytné pro správné pochopení Božího slova. Patříme do rodiny protestantských církví a Bible musí zůstat konečnou autoritou našeho učení.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

PÍSMO JAKO HLAVNÍ PRAVIDLO

¹Proto ať nás všichni pokládají za služebníky Kristovy a správce Božích tajemství. ²Od správců se nežádá nic jiného, než aby byl každý shledán věrným. ³Mně tedy pramálo záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo jakýkoliv lidský soud. Vždyť ani já nejsem soudcem sám nad sebou; ⁴ničeho si nejsem sice vědom, tím však ještě nejsem ospravedlněn, neboť mým soudcem je Pán. ⁵Nevyslovujte proto soudy předčasně, dokud Pán nepřijde. On vynese na světlo to, co je skryto ve tmě, a zjeví záměry srdcí; tehdy se člověku dostane chvály od Boha. ⁶Toto jsem, bratři, kvůli vám vztáhl na sebe a na Apolla, abyste se na nás naučili, co znamená ‚ne nad to, co je psáno‘, a nikdo se nepyšnil jedním z nás proti druhému. (1K 4,1–6)

Osobní studium

Adventisté sedmého dne se od svého vzniku považovali za lidi Knihy, tedy za křesťany, kteří stavějí svou víru na Bibli. Uznáváme biblický princip *sola scriptura* (pouze Písmo) a potvrzujeme jedinečnou autoritu Bible. Pouze Písmo je základním pravidlem naší teologie a rozhodující autoritou našeho života a učení. Ostatní zdroje, mezi které patří náboženská zkušenost, lidské uvažování nebo tradice, mohou být sice velmi užitečné a prospěšné, ale musí být vždy podřízeny svědectví Bible. Cílem principu *sola scriptura* bylo ochránit autoritu Písma před tím, aby závisela na církvi a jejím výkladu. Tento princip měl zároveň znemožnit, aby pravidla výkladu pocházela z jiného zdroje, než je Písmo.

Uvažuj o úvodním textu a zaměř se přitom především na 6. verš, ve kterém apoštol Pavel svým čtenářům říká, aby nemysleli „nad to, co je psáno“. Proč je to pro naši víru a naše jednání důležité?

Jít dál, než „co je psáno“, neznamená, že nemůžeme brát v úvahu výsledky ostatních oblastí vědy, jakými jsou například archeologie nebo historie. Ty mohou přinést jasnější pohled na některé biblické otáz-

ky nebo na pozadí jednotlivých událostí, a tak nám pomoci lépe pochopit text Písma. Neznamená to ani odmítat pomoc dalších materiálů při výkladu textu, jakými jsou například překladové a výkladové slovníky, konkordance a další knihy a komentáře. Ale při správném výkladu Písma má před ostatními zdroji a pomocníky vždy přednost samotný biblický text. Všechny ostatní prameny musíme velmi pečlivě posuzovat z pohledu Písma jako celku.

Když využíváme princip *sola scriptura*, vyjadřujeme tím s jistotou, že pokud se při vysvětlování toho, čemu věříme, objeví nějaký rozpor, pak právě Písmo má autoritu, která přesahuje a posuzuje všechny ostatní zdroje nebo církevní tradice. Neměli bychom jít nad to, „co je psáno“ v Bibli. Opravdové křesťanství a přesvědčivé kázání evangelia je postaveno na pevné oddanosti autoritě Písma.

Martin Luther napsal: „Jen Písmo je skutečným pánem a učitelem všech spisů a doktrín na zemi.“ (Luther's Works, vol. 32: Career of the Reformer II, ed. Jaroslav Jan Pelikan, Hilton C. Oswald, and Helmut T. Lehmann, vol. 32 [Philadelphia: Fortress Press, 1999], str. 11.12)

Aplikace

Přečti si text **Sk 17,10.11**. Jak tyto texty souvisejí s místem, jaké má zaujímat Písmo v našem učení? Jak tento princip funguje v tvém životě víry?

JEDNOTA PÍSMÁ

⁸[Biskup] má být pohostinný, dobrý, rozvážný, spravedlivý, zbožný, zdrženlivý, ⁹pevný ve slovech pravé nauky, aby byl schopen jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak usvědčovat odpůrce. (Tt 1,8.9)

Měj za vzor zdravých slov to, co jsi slyšel ode mne ve víře a lásce, která nás spojuje v Kristu Ježíši. (2Tm 1,13)

Osobní studium

Úvodní texty naznačují, že křesťané už v prvním století dokázali na základě Písma formulovat svou víru jako harmonický celek, který nazývali křesťanským „učením“ (řecky *didaché*). Je zřejmé, že jasně vnímali soulad a vzájemnou provázanost jednotlivých částí Božího slova, z nichž vycházelo toto jejich učení.

V Bibli samotné se můžeme dočíst, že podle 2Tm 3,16 „veškeré Písmo pochází z Božího Ducha“, řecky doslova „je vdechnuté Bohem“ (B21; ČSP), a také že „žádné proroctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti“, ale „z popudu Ducha svatého mluvili lidé, posaní od Boha“ (2Pt 1,20.21). Díky Bohu, který je svrchovaným autorem Bible, můžeme předpokládat, že mezi jednotlivými částmi Písma existuje základní shoda ve všech klíčových bodech, o kterých učí.

Písmo může být svým vlastním vykladačem jen díky vnitřní jednotě, která vychází z božské inspirace. Kdyby Písmo nespojovala tato harmonická jednota, nebyli bychom z něj schopni odvodit žádné vyvážené učení. Bez jednoty Bible by církve neměla žádný prostředek, jak odlišit pravdu od blu-

du a jak odmítnout mylné názory. Neexistoval by základ pro správné rozhodování a chování. Nedokázali bychom najít chyby a odchylky od Boží pravdy. Písmo by přišlo o svou usvědčující a osvobozující moc.

Ježíš a bibliční pisatelé však předpokládají vnitřní jednotu Bible, která vychází z jejího božského původu. Vyplývá to ze skutečnosti, že často citují z několika starozákonních knih, které považují za stejně důležité. Apoštol Pavel například v Římanům (3,10–18) cituje z knih Kazatel (7,20), Žalmy (14,2.3; 5,10; 10,7) a Izajáš (59,7.8).

Bibliční pisatelé považují Písmo za inspirovaný a souvislý celek, ve kterém na sebe postupně navazují a jsou rozvíjena jednotlivá témata. Mezi Starým a Novým zákonem neexistuje žádný nesoulad. Nový zákon neobsahuje nové evangelium ani nové náboženství. Starý zákon se dále vysvětluje a objasňuje v Novém zákoně, Nový zákon vychází ze Starého zákona a staví na něm. Tyto dvě části Bible spolu úzce souvisejí a navzájem se vysvětlují.

Jednota Písma v sobě zahrnuje i princip, že při studiu nějakého biblického tématu máme zohlednit „celé Písmo“ (*tota scriptura*). Nemáme tedy stavět naši věrouku na izolovaných biblických výrociích.

Aplikace

Jak bychom měli postupovat, když narazíme na biblický verš, který se nám zdá být v rozporu s ostatními částmi Písma? Z čeho bychom měli při vysvětlování takových textů vycházet?

SROZUMITELNOST PÍSMÁ

Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku, muže a ženu učinil je?“ (Mt 19,4)

Ježíš jim řekl: „Což jste nikdy nečetli v Písmech: ‚Kámen, který stavitelé zavrhl, stal se kamenem úhelným; Hospodin to učinil a je to podivuhodné v našich očích?‘“ (Mt 21,42)

³¹A pokud jde o vzkříšení mrtvých, nečetli jste, co vám Bůh pravil: ³²„Já jsem Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův“? On přece není Bohem mrtvých, nýbrž živých. (Mt 22,31.32)

Osobní studium

Odvolávání se na samotné Písmo by nedávalo smysl, kdyby byl biblický text nejasný a nepochopitelný.

Prostuduj texty Mt 21,42; Mt 12,3.5; Mt 19,4; Mt 22,31.32; Mk 12,10.26; L 6,3; Mt 24,15 a Mk 13,14. Co vypovídá Ježíšovo opakované odvolávání se na Písmo o pochopitelnosti poselství Bible?

Biblické svědectví vypovídá jednoznačně: Písmo je dostatečně srozumitelné v tom, co učí. Bible jasně ukazuje, že jejímu základnímu poselství mohou rozumět nejen dospělí, ale i děti. Současně platí, že v Písmu najdeme nekonečné možnosti pro růst a hlubší poznávání. Na pochopení poselství Bible nepotřebujeme žádný speciální učitelský úřad. Její základní učení může pochopit každý věřící. Bible vychází z obecného kněžství křesťanů, a tedy neomezuje její výklad pouze na vybranou skupinu kněží. Písmo přináší povzbuzení, abychom ho sami studovali, protože máme schopnost pochopit Boží poselství, které je určeno pro nás.

Výstižně se to dá shrnout i tak, že „shodné svědectví biblických pisatelů ukazuje, že texty Písma máme přijímat v jejich základním, doslovném významu. Výjimku tvoří ty části, v nichž jde o jasné a záměrné použití symbolu, metafor, přirovnání nebo jiného obrazného pojmenování. ... Neexistuje nic takového jako pronikání do podstaty mystického, skrytého, alegorického významu, který by mohli pochopit jen zasvěcenci.“ (Handbook of Seventh-day Adventist Theology. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000, str. 65) Jinak řečeno, srozumitelnost Bible vychází z jazyka, významu a textu Písma, protože bibliční autoři se snažili zprostředkovat pravdu, nikoli vkládat do biblického textu skryté, osobní a nepochopitelné významy.

To samozřejmě neznamená, že občas nenarazíme na texty nebo myšlenky, kterým úplně nerozumíme nebo je nechápeme. Koneckonců, jde o Boží slovo a my jsme jen hříšné lidské bytosti. Boží slovo je však dostatečně jasné v těch věcech, které potřebujeme znát a chápat zejména v souvislosti s otázkou spasení.

Aplikace

Uvažuj o textech, kterým jsi nejdříve nerozuměl a pochopil jsi je až později. Co ses z toho naučil? Jak tvá zkušenost může pomoci druhým, kteří možná řeší podobné problémy?

BIBLI VYKLÁDÁME BIBLÍ

²⁷Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.

⁴⁴Řekl jim: „To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi a říkal vám, že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.“ ⁴⁵Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. (L 24,27.44.45)

Osobní studium

Bible se může vysvětlovat sama jen díky tomu, že všechny texty Písma spojuje vnitřní jednota. Bez tohoto souladu by Písmo nemohlo být světlem, které odkrývá svůj vlastní význam. Neplatilo by, že jedna část Písma se stává klíčem pro pochopení souvisejících statí.

Jak se Ježíš podle úvodních veršů odvolává na Písmo, aby vysvětlil svůj původ a své poslání? Co se z toho můžeme naučit o způsobu, jakým máme přistupovat k Bibli?

Krásou toho, že se Písmo vykládá Písmem, spočívá v tom, že nám samo vnáší do procesu poznávání další světlo. Tak se můžeme vyhnout tomu, abychom pro potvrzení vlastního názoru svévolně spojovali různé texty. Namísto toho velmi pozorně bereme v úvahu kontext jednotlivých částí. Kromě bezprostředního kontextu zvolené pasáže (tedy verše a kapitoly, které vybrané statí předcházejí a které za ní následují) musíme vzít v úvahu i kontext celé knihy, v níž se daný text nachází. A jelikož podle apo-

štola Pavla všechno, „co je tam napsáno [v Písmu], bylo napsáno k našemu poučení“ (Ř 15,4), musíme při studiu zohlednit vše, co se o předmětu našeho studia v Bibli říká.

„Bible je sama svým nejlepším vykladačem. Jednu část Písma je třeba porovnávat s jinými částmi. Student Bible by se měl naučit pohlížet na Bibli jako na celek a vnímat vztahy mezi jednotlivými částmi. Měl by pochopit její velkolepé hlavní téma – Boží původní záměr se světem, vznik velkého sporu a dílo vykoupění.“ (Ed 190; VYCH 113)

Když porovnáváme jednotlivé texty Písma, je důležité studovat důkladně. Pokud je to možné, měli bychom Bibli studovat v původních jazycích nebo alespoň s použitím vhodného překladu, který co nejvěrněji překládá originální text. A přestože znalost původních jazyků není pro správné pochopení nezbytná, určitě nám pomůže text lépe vnímat a vyhnout se některým chybám. Pokud takovou možnost nemáme, je třeba si uvědomit, že dobré ovoce přinese i studium Písma, ke kterému přistupujeme s důvěrou, pokorou a modlitbou.

Aplikace

Zamysli se nad některou z otázek diskutovaných mezi křesťany – např. nad chápáním toho, co se s člověkem děje po smrti. Pokud bychom se zaměřili pouze na pár vybraných textů, mohlo by nás to přivést k nesprávnému pochopení. Co nám to říká o důležitosti věnovat se při studiu všem textům, které o daném tématu mluví, abychom co nejlépe porozuměli tomu, co Bible učí?

SOLA SCRIPTURA A ELLEN G. WHITEOVÁ

K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře? (Iz 8,20)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním verši. Proč je důležité vždy znovu odkazovat zpět na Boží „zákon a svědectví“ jako na normu našeho učení a našich doktrín? Co to znamená pro službu proroků, kteří se nestali součástí kánonu Bible?

Když mluvíme o principu *sola scriptura* (pouze Písmo), adventisté sedmého dne jsou nevyhnutelně vystaveni otázce, co s dílem Ellen G. Whiteové, která také byla Bohem inspirována a sloužila jako Boží posel. Jaký je vztah mezi jejími spisy a Biblií?

Už při letmém čtení děl Ellen G. Whiteové můžeme jasně vidět, že Bible byla základem a ústředním tématem její myšlenek a teologických názorů. Opakovaně potvrzovala, že Bible je nejvyšší autoritou a konečnou normou nejen pro všechny doktríny, ale i pro naši víru a náš život (GC 595; VDV 386). Kromě toho velmi jasně obhajovala a vyzdvihovala důležitý protestantský princip *sola scriptura*. (GC 9; VDV 10)

Podle vlastního pohledu Ellen G. Whiteové byly její spisy v porovnání s Písmem „menším světlem, které mělo muže a ženy vést k většímu světlu“ (RH, 20. ledna 1903). Její spisy nikdy nemají být zkratkou ani náhradou pečlivého studia Písma. Napsala: „Nejste obeznámeni s Písmem. Kdyby se Boží slovo stalo předmětem vašeho poznávání s touhou dosáhnout vysoké úrovně a přiblížit se křesťanské dokonalosti, nepotřebovali byste Svědectví [jde o knihy Ellen G. Whiteové, pozn. redakce]. Protože jste však zanedbali studium Boží inspirované knihy, Bůh se vás snažil oslovit jednoduchým, přímým svědectvím.“ (2T 605)

Knih Ellen G. Whiteové bychom si měli vážit. Stejně jako díla biblických autorů jsou inspirovány, ale mají odlišné poslání než samotná Bible. Nejsou nějakým dodatkem Bible, ale jsou Bibli podřízené. Nebylo záměrem autorky, aby její díla nahradila Písmo. Naopak, zdůrazňovala Bibli jako jediné pravidlo víry a života.

Aplikace

Uvažuj o úžasném daru, který jsme dostali ve službě Ellen G. Whiteové. Jak nejlépe můžeme její světlo využít, aby se Bible stala naší nejvyšší autoritou?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 20. kapitolu „Studium Bible“ z knihy *Výchova* (Ed 186–192; VYCH 110–114).

„Opravdový student Bible by k ní měl přistupovat s ochotou učit se. Nemůžeme ji číst proto, abychom v ní našli důkazy pro podporu svých názorů, ale proto, abychom věděli, co říká Bůh. Pravé poznání Bible je možné získat jen s pomocí Ducha, který ji sám inspiroval. Chceme-li toto poznání získat, musíme podle něj žít. Máme poslouchat vše, co Boží slovo přikazuje. ... Studium Bible vyžaduje vytrvalé úsilí a houževnatou mysl. Tak jako horník dobývá v zemi zlatý poklad, stejně vytrvale musíme hledat poklady Božího slova.“ (Ed 189; VYCH 162)

„Pokud se stane Bible vaší potravou, vašim pokrmem a nápojem, když se její zásady stanou součástí vašeho charakteru, budete lépe vědět, jak přijímat Boží rady. Já dnes před vámi vyvyšuji drahocenné slovo. Neopakujte moje výroky a neříkejte: ‚Sestra Whiteová řekla toto‘ a ‚sestra Whiteová řekla tamto‘. Zjišťujte, co říká Pán Izraele, a pak jedněte podle jeho příkazů.“ (3SM 33)

Otázky k rozhovoru

1. *Kterých chybných doktrín se lidé drží jen proto, že se soustředili na pár vybraných textů a odmítli studovat, co o daném tématu říká celá Bible?*
2. *Ježíš říká o Janu Křtiteli následující slova: „Amen, pravím vám, mezi těmi, kdo se narodili z ženy, nevystoupil nikdo větší než Jan Křtitel; avšak i ten nejmenší v království nebeském je větší nežli on.“ (Mt 11,11) Ježíš zde představuje proroka, který není v Písmu uveden jako autor žádné knihy. Proč opravdový prorok nemusí být autorem biblické knihy, a přesto může být pravým prorokem? Co se z tohoto poselství můžeme naučit jako adventisté?*
3. *Jako adventisté nejsme jediní, kdo se odvolává na Bibli jako na svou konečnou autoritu. Dělalí to i ostatní církve. Jak se pak máme stavět k protichůdným doktrínám, které vyvozují z Písma jiní křesťané?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____